Stuk **474** (2000-2001) – Nr. 1

V L A A M S  P A R L E M E N T

Zitting 2000-2001

9 november 2000

# VOORSTEL VAN RESOLUTIE

**– van mevrouw Ria Van Den Heuvel en mevrouw Isabel Vertriest –**

**betreffende de noodzaak tot meer aandacht voor vrouwen in de stad**

# TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

De stad wordt steeds vrouwelijker, het stedelijk beleid (nog) niet. Deze resolutie heeft als doel de stedelijke samenleving en de ruimtelijke ordening ook vanuit een vrouwelijke invalshoek in te vullen, zowel op Vlaams niveau als meer lokaal in de steden.

De situering van woonwijken, de afstand tot winkels, crèches of ontspanningsmogelijkheden beïnvloeden het dagelijkse leven en bepalen soms het verschil tussen een complexe of eenvoudige organisatie van werken en zorg.

Vanuit ruimtelijke ordening of stedelijk beleid is er weinig gender-input. Hiermee bedoelen we minder de biologische en fysische verschillen tussen mannen en vrouwen, maar ook (en vooral) de verschillen in rollen, eigenschappen, vaardigheden, taken en functies die man en vrouw blijkbaar horen te vervullen en de consequenties daarvan voor het gebruik van de (openbare) ruimte. Daardoor domineert al te veel het mannelijk perspectief de inrichting van de (openbare) ruimte. Bovendien blijken nog steeds weinig stedelijke ontwerpers van het vrouwelijk geslacht.

Aangename steden bouwen vraagt meer aandacht voor de aan het geslacht gekoppelde opvattingen over mannelijkheid en vrouwelijkheid, en de daarmee geassocieerde taken, rollen en eigenschappen.

We maken dankbaar gebruik van "Het Europees Handvest voor vrouwen in de stedelijke omgeving" als denkkader. Daarin worden de volgende hoofdaccenten gelegd.

1. Actieve deelname aan de stedelijke samenleving

Actieve deelname aan de stedelijke samenleving moet starten, enerzijds vanuit de erkenning van de invloed die de woonplaats uitoefent op het dagelijks leven, anderzijds vanuit opvattingen over de wijze waarop de overheid moet functioneren en hoe het politiek en economisch raderwerk van een stad er moet uitzien.

2. Besluitvorming en Paritaire democratie

Vrouwen moeten betrokken worden bij alle niveaus van besluitvorming over stadsplanning, ruimtelijke ordening, huisvesting, vervoer en milieu.

3. Het dagelijkse leven

De kleine gebeurtenissen van elke dag moeten vanuit een vrouwelijk standpunt worden geanalyseerd om tot een politieke discussie te komen.

4. Een bestendige ontwikkeling

Vrouwen moeten zich politiek volledig inzetten om het ecologische evenwicht van de stad en de wereld in stand te houden.

5. Veiligheid en mobiliteit

Vrijwel alle vrouwen en zeker de minst bevoorrechten en geïsoleerden, moeten gebruik kunnen maken van het openbaar vervoer zodat ze zich vrij en veilig kunnen verplaatsen om aan het economische, sociale en culturele leven van de stad deel te nemen. Ook vrouwen hebben recht op de stad.

6. Recht op huisvesting

Vrouwen hebben recht op een aangepaste woonomgeving en woning.

7. Genderaspecten en discussiepunten

De genderproblematiek moet binnen de stedelijke samenleving worden bestudeerd met de vaste wil een nieuw cultureel inzicht te verwerven waardoor een nieuwe stad en een nieuwe stadsplanning zich als vanzelfsprekend gaan ontwikkelen.

Het wegwerken van de ondervertegenwoordiging is één van de beleidsprioriteiten van de Vlaamse regering.

Ook op het lokale vlak is het belangrijk dat gemeenten en OCMW's een actief en effectief gelijkekansenbeleid voeren. "Een instrument voor lokaal gelijke kansenbeleid" is ontwikkeld door de VVSG in samenwerking met het trainingscentrum IMPULS. Dat instrument heet LEER (Lokaal Emancipatie Effect Rapport) en is een methodiek waarmee het lokale beleid getoetst kan worden op het effect op gelijke kansen voor vrouwen en mannen.

Anno 2000 ontwerpen lokale besturen een beleid "op maat van de burger". Daarbij staat één zaak voorop : maximaal tegemoetkomen aan behoeften die leven bij de bevolking of binnen bepaalde doelgroepen van de bevolking. Een beleid slaagt er echter lang niet altijd in dit doel te verwezenlijken. Dat komt omdat het beleid vaak ontwikkeld wordt

voor een "modelburger", die in de realiteit niet bestaat.

Een beleid dat een "modelburger" voor ogen heeft, gaat voorbij aan de in de praktijk bestaande verschillen : tussen mannen en vrouwen, maar ook tussen vrouwen onderling en tussen mannen onderling. De levensomstandigheden van mensen variëren. De leefomstandigheden van mannen verschillen vaak van die van vrouwen. Er zijn verschillen in dagtaken, activiteiten, functies, enzoverder. Bovendien groeit het inzicht dat er meer aan de hand is dan verschillen tussen de twee geslachten. Verschillen in socio-economische achtergrond, leeftijd, etnische afkomst, seksuele voorkeur en dergelijke doorkruisen immers de sekseverschillen. Zo ziet de leefsituatie van een werkloze vrouw of man er behoorlijk anders uit dan die van een hoogopgeleide vrouw of man in een topbaan.

Uitgaan van een impliciete modelburger betekent dat beleid niet echt iedereen gelijke kansen biedt. Gelijke kansen daadwerkelijk realiseren is pas mogelijk wanneer men in beleidsplannen voldoende rekening houdt met de diversiteit aan levensomstandigheden en behoeften van alle burgers. Beleid op maat maken betekent de verschillen tussen burgers erkennen en vertalen in een gediversifieerde aanpak. Op die manier maakt men pas echt een kans de burger voor wie men beleid wil maken, ook daadwerkelijk te bereiken. Slechts zo biedt men gelijke kansen aan iedereen.

De onderliggende vragen die bijgevolg bij het ontwerpen van beleid het best gesteld kunnen worden luiden :

– tot wie richten wij ons eigenlijk met dit beleid ?

– wie is die burger voor wie een bepaalde beleidsmaatregel ontworpen wordt ?

– in welke mate valt het beeld dat wij als beleidsmakers hanteren samen met de reële burger voor wie dit beleid bedoeld is ?

De laatste jaren zoekt men in toenemende mate naar manieren om bij het ontwerpen van beleid meer rekening te houden met de in de bevolking bestaande diversiteit.

Met dit voorstel van resolutie vragen we de Vlaamse regering 3 maatregelen uit te werken :

1. de commissies, adviesgroepen, stuurgroepen die met ruimtelijke ordening of stadsplanning te maken hebben, vervrouwelijken ;

2. bij het uitwerken van projecten en programma's in de stadswijken de ervaringsdeskundigheid van vrouwen (en mannen) veel meer gebruiken ;

3. een LEER (Lokaal Emancipatie Effect Rapport) toepassen op de ruimtelijke plannen, inclusief de structuurplannen.

1. Adviesraden vervrouwelijken

Het decreet van 15 juli 1997 houdende invoering van een meer evenwichtige vertegenwoordiging van mannen en vrouwen in de adviesraden en het decreet van 18 mei 1999 houdende een meer evenwichtige vertegenwoordiging van mannen en vrouwen in de beheers- en bestuursorganen van de Vlaamse Openbare Instellingen leggen een 1/3-2/3 vertegenwoordiging op van vrouwen en mannen in de Vlaamse adviesraden en de beheersorganen van de VOI's.

De kernbepaling van het decreet, dat op 15 september 1997 in werking trad, bestaat erin dat ten hoogste twee derde van de leden van een Vlaams adviesorgaan van hetzelfde geslacht mag zijn, om een meer evenwichtige deelname van mannen én vrouwen aan het besluitvormingsproces te bereiken. Dit moet leiden tot beslissingen die meer de waarden, standpunten en persoonlijke ervaringen van mannen en vrouwen weerspiegelen. Bij de beslissingen wordt zo meer rekening gehouden met de belangen en behoeften van de hele bevolking.

Verder worden initiatieven genomen die de praktische toepassing van het decreet ondersteunen, zoals de ontwikkeling van een gegevens- en adviesbank voor vrouwen met bestuurstalent.

De uiterste datum van de decretale overgangstermijn verstreek op 31 december 1999 waardoor de regel 1/3-2/3 sinds begin 2000 dwingend van toepassing werd op alle Vlaamse adviesorganen.

Uit het evaluatierapport aan het Vlaams Parlement kan een vooruitgang in een evenwichtige samenstelling vastgesteld worden, maar de toepassing kan moeilijk een enorm succes worden genoemd. Het is zelfs nodig gebleken een uitstel te regelen tot 31 december 2001 ; wat uiteraard te betreuren blijft.

In datzelfde rapport wordt vastgesteld dat de mentaliteitsverandering die gepaard gaat met de uitvoering van het decreet trager verloopt dan oorspronkelijk werd ingeschat. Verdere inspanningen moeten worden geleverd om de toepassing van dit decreet te propageren. De sensibilisering om een

meer evenwichtige deelname van vrouwen aan de besluitvormingsprocessen blijft een voorwaarde voor de uitbouw en de realisatie van een echte paritaire democratie.

Met dit voorstel willen wij nog een stap verder zetten en de Vlaamse regering aanmoedigen om ook een evenwichtige deelname aan commissies, adviesgroepen op lokaal niveau te promoten en aan te moedigen.

2. Ervaringsdeskundigheid

In de projecten en programma's voor stedelijk beleid is het belangrijk ook de ervaringsdeskundigheid van vrouwen te betrekken. De realiteit is nog altijd dat meestal de vrouwen de gezinszorg voor hun rekening nemen en die combineren met arbeid. Zowel stedenbouwkundige projecten als SIF-programma's of andere projecten moeten dan ook rekening houden met die positie. De beste garantie hiervoor is de deskundigheid van vrouwen daarbij te betrekken en een Vlaams stedenbeleid. De Vlaamse regering onderzoekt op welke manier deze bekommernis gestalte kan krijgen.

3. De LEER

Een inclusief beleid tracht een antwoord te formuleren. Een dergelijk beleid houdt in dat er in álle beleidsdomeinen aandacht is voor het feit dat er niet één bevolking bestaat, maar wel een bonte verzameling mannen en vrouwen die onderling verschillen. Men gaat er, met andere woorden, van uit dat het gelijkekansenperspectief niet alleen in het gelijkekansenbeleid, maar in alle beleidsdomeinen geïntegreerd wordt. Deze recente evolutie in het denken rond gelijke kansen heet mainstreaming. Het concept werd algemeen aanvaard op de wereldvrouwenconferentie van de Verenigde Naties in Peking in 1995.

Een gelijkekansendimensie integreren in alle lokale beleidsdomeinen betekent concreet dat men op al die terreinen rekening houdt met het verschil in levensomstandigheden van mannen en vrouwen, mannen onderling en vrouwen onderling. De LEER is een instrument om een dergelijk geïntegreerd beleid te realiseren. Het is een hulpmiddel dat beleidsmakers in staat stelt om de – vaak verborgen en onbedoelde – discriminatie in beleidsvoornemens en -plannen op te heffen.

Ria VAN DEN HEUVEL

Isabel VERTRIEST

# VOORSTEL VAN RESOLUTIE

Het Vlaams Parlement,

vraagt de Vlaamse regering

1° verdere inspanningen te leveren om de toepassing van het decreet van 15 juli 1997 houdende invoering van een meer evenwichtige vertegenwoordiging van mannen en vrouwen in adviesorganen bij de Vlaamse overheid te propageren en te doen naleven ;

2° te voorzien in een meer evenwichtige (minstens 1/3-2/3) vertegenwoordiging van vrouwen en mannen in de commissies, adviesgroepen, stuurgroepen die op lokaal en op provinciaal vlak met ruimtelijke ordening of stadsplanning te maken hebben ;

3° methoden te ontwikkelen waardoor bij het uitwerken van projecten en programma's in de stadswijken de ervaringsdeskundigheid van vrouwen (en mannen) kan worden ingezet ;

4° er op toe te zien dat en een aanmoedigingsbeleid te voeren om de LEER toe te passen op de ruimtelijke plannen, inclusief de structuurplannen.

Ria VAN DEN HEUVEL

Isabel VERTRIEST